

Näyttötutkintojen arvioijan perehdyttäminen

AROPE

Anita Aalto-Setälä
Eeva-Kaarina Aurila
Pertti Huhtanen
Teija Ripattila
Anna Tolonen

Tausta, tavoitteet, arvioijan rooli ja tehtävät

- tavoitteena kerätä hyviä toimintamalleja
- ...ja kehittää käytännön toimenpiteitä
- arvioijan rooli: osaamisen arviointi suhteessa tutkinnon perusteissa vaadittuun ammattitaitoon
- arvioija tutustuu etukäteen näyttösuunnitelmaan ja osallistuu oppilaitoksen järjestämään arvioijakoulutukseen

Arvioijan työvaiheet

- arvioinnin suunnittelu ja arviointikriteereihin tutustuminen (tutkinnon perusteet)
- oppilaitoksen järjestämä arvioijakoulutus
- arviointiaineiston kerääminen ja ammattitaidon arviointi
- arviointikeskustelu
- arviointipäätöksen tekeminen

Arvioijien motivaatio ja sitoutuminen

- näyttötutkinnon suorittaminen strategialähtöistä
- koulutuksen tuloksellisuus \leftrightarrow työelämän tuloksellisuus
- ammattitaidon todentaminen näyttötutkinnoilla on tärkeä osa yrityksen laatu järjestelmää
- kehittää palautteenannon kulttuuria
- hiljainen tieto saadaan näkyväksi
- tuki ja resurssit, arvostus, palkitsemismuodot

Arvioijien koulutus

2. Sitoutuminen ja valmistautuminen

- Ennakkolukemisto ja ennakkotehtävät
 - miten arviointi suunnitellaan ennakkoon?
 - tutkinnonsuorittaja esittelee näyttöympäristön
 - mitä on ammattitaito?
 - mistä ammattitaito muodostuu – mistä elementeistä?
 - miten ammattitaito ja osaaminen näkyy nimenomaan tässä tutkinnossa ja sen näytöissä?
 - mitä tukea on tutkinnon perusteista arviointiin?
 - mitä arviointi on?

2.3 Mitä on ammattitaito

- Ammattitaito
 - useita eri määritelmiä
 - ammattitaito on dynaaminen käsite
 - ammattitaidon osa-alueet, esim.
 - toiminnalliset valmiudet
 - sosiaalistaidolliset valmiudet
 - tiedolliset valmiudet
 - kehittämisvalmiudet
 - perusosaaminen, ydinosaaminen, toiminnallinen osaaminen

2.4 Ammattitaidon osa-alueet

- Ydinosaamisen keskeiset taidot
 - oppimaan oppimisen ja ammatillisen kehittymisen taidot
 - ongelmanratkaisutaidot
 - viestintätaidot
 - yhteistyötaidot
 - emotionaaliset, eettiset ja esteettiset taidot

2.7 Mitä arviointi on?

- arviointi voidaan ymmärtää myös prosessina, jonka tavoitteena on kehittämistarpeiden ja -ehdotusten esiin nostaminen
- vuoropuhelua, avointen kysymysten esittämistä ja yhteisen ymmärryksen etsimistä
- ammattitaidon määrittämistä ja sen kuvaamista
- arvosanan määrittämistä?!
- tutkinnon suorittajan motivointia
- tutkinnonsuorittajan ammattitaidon kehittämistä
- organisaation osaamisen kehittämistä
- ”muodollisen pätevyyden saavuttamisen mittari”

3. Arvioijien kehittämispäivä

1. Näyttötutkintojärjestelmä
2. Näyttöjen järjestämissuunnitelmat
3. Ammatillinen osaaminen ja arviointi tässä tutkinnossa
 - arvioijan tehtävät ja roolit
 - tutkintotilaisuuden järjestäminen
 - henkilökohtaistaminen
4. Arvioinnin kohteet, kriteerit ja menetelmät
 - tutkinnon perusteet
 - ammattitaitovaatimukset ja osaamiskriteerit
 - ydinosaaminen - riittävä osaaminen tutkinnon osittain
5. Linjaukset osaamisen tasosta arviointikohdittain/tutkinnon osa
6. Arviointiedon kerääminen, dokumentointi ja arviointipäätös

3.4 Ammatillinen osaaminen ja arviointimenetelmät tässä tutkinnossa

- havainnointi
- suulliset kyselyt halutun ammattitaidon esille saamiseksi (jos tämä on tarpeen näytön onnistumisen selvittämisessä, jne. häiritsemättä kuitenkaan tutkinnonsuorittajaa)
- haastattelut
- kirjalliset tehtävät (raportit, selvitykset, esseet)
- osaamissalkku (esim. aiemman osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa tai peräti koko näyttöaineiston salkku)
- itse-, ryhmä- ja vertaisarviointi
 - arvioiko omaa suoritustaan numeerisesti vai
 - laadullisesti ja perustellen tekemiään ratkaisuja
- arviointikeskustelu

4. Harjoittelu: arviointitilanne ja analyysi

- Ohjeita arvioijalle:
 - sovi näytön järjestäjän ja muiden arvioijien kanssa näyttöön liittyvät käytännön järjestelyt ja varmista, että jokaisella arvioijista on sama käsitys arviointikriteereistä ja arviointikohteista
 - perehdy tavoitteisiin, jotta tiedät, mikä on havainnoitavan tilanteen tarkoitus
 - selvitä itsellesi ennakkoon, mitä tarkkailet ja mihin kohdistat mielenkiintosi
 - harkitse, mitä erityisesti havainnoit
 - käytä esim. seurantataulukkoa, johon merkitset konkreettisia esimerkkejä havaitusta toiminnasta
 - käytä arvioinnissa selkeitä ammattitaidon tasoja ja kirjaa perustelusi muistiin, jotta voit kuvailla, mitä tapahtui
 - erota onnistumiset, ”tsägällä läpi” ja huonot suoritukset

5. Palaute- ja analysointipalaveri

- näyttökeskustelun yhteydessä
- arvioija esittää lyhyen itsearvioinnin toiminnastaan
- kehittämisideat muistiin sekä arvioijille että tutkinnosta vastaavalle

6. Jatkuva kehittyminen ja kumppanuus

- vuosittaiset kolmikannan yhteiset tapaamiset
- kuhunkin näyttöön perehdyttävät tapaamiset
 - tutkinnonsuorittaja perehdyttää näyttöympäristöön
 - tutkinnosta vastaava perehdyttää arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin
- arvioijapankin rooli

Johtopäätökset, jatkosuunnitelmat

- arvioija työyhteisön ulkopuolelta haaste
- motivaation ääri­laidat: työyhteisön kehittäminen vs. raha
- hyödyntäminen ja palaute keväällä 2007
- kukin työstää omaan oppilaitokseen soveltuvan arvioijan oppaan